

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ

Олена ОВДІЮК

*кандидат економічних наук,
доцент ЖДУ імені Івана Франка (Україна)*

На сьогодні туристична галузь України зазнала значних змін протягом останніх років. З одного боку, війна з Росією негативно вплинула на розвиток туризму в деяких регіонах країни. З іншого боку, Україна володіє значним потенціалом для розвитку туризму, адже має багату історію та культуру, мальовничу природу та гостинних людей.

До основних викликів та загроз розвитку туристичної індустрії на сьогодні можемо віднести:

1. **війна з росією**, а саме збройний конфлікт на Донбасі, окупація Криму (2014 р.) та повномасштабне вторгнення Росії в лютому 2024 р., призвели до загибелі тисяч людей, а також до значних економічних та соціальних проблем. Така ситуація негативно вплинула на імідж України, як туристичного напрямку та призвела до скасування поїздок багатьох туристів.
2. **економічна нестабільність**, а саме Україна пережила значний економічний спад в 2014-2015 рр. та негативні наслідки повномасштабної війни на сьогодні, призвело до девальвації гривні та зростання інфляції. Усе це робить Україну менш привабливою для туристів з країн з більш сильною економікою.
3. **нерозвинена інфраструктура**. Деякі туристичні регіони України мають нерозвинену інфраструктуру, що може створювати проблеми для туристів. Це стосується, наприклад, якості доріг, громадського транспорту, а також доступності англійської мови.
4. **низький рівень сервісу** – рівень сервісу в деяких туристичних закладах України може не відповідати очікуванням західних туристів (може стосуватися, наприклад, якості обслуговування в готелях, ресторанах та магазинах).

Розглянемо стан туристичної індустрії в Україні та проаналізуємо динаміку податкових надходжень за період 2021-2023 рр. (табл. 1). Розглянемо до прикладу декілька регіонів України, які мали найкращі показники до повномасштабного вторгнення та оцінимо наслідки станом на I квартал 2023 р. за результатами фінансових надходжень. Варто зазначити, що найбільший спад податкових надходжень до бюджету від туристичної галузі був зафіксовано у шести регіонах, які перебувають у зоні активних бойових дій (Луганській – 100%, Херсонській – 97%, Донецькій – 87%, Запорізькій – 79%, Миколаївській – 67% та у Харківській – 54%) [1]. Також, зменшились фінансові надходження у м. Київ на 68,1 млн. (47%) у I кварталі 2023 р., в порівнянні з аналогічним періодом у 2021 р. Також, не менш постраждалими регіонами є також Херсонська та Запорізька області, які є частково тимчасово окупованими і їх сукупні фінансові втрати в даному регіоні складають до

45 %. В цій же категорії є і Одеська область, яка знаходиться в небезпечній зоні (втрати становили 176,3 млн. грн.).

Таблиця 1

**Аналіз динаміка надходжень від туристичної галузі України
за період 2021-2023 рр., млн. грн.**

№ п/п	Регіон	Роки			2023 до 2021 рр., +/-
		2021	2022	2023	
1.	Закарпатська область	11,5	14,6	16,8	5,3
2.	Івано-Франківська область	33,7	33,4	30,2	-3,5
3.	м. Київ	125,1	107,6	57,0	-68,1
4.	Львівська область	37,9	52,1	60,4	22,5
5.	Миколаївська область	6,0	6,0	2,0	-4,0
6.	Одеська область	191,5	24,2	15,2	-176,3
7.	Херсонська область	6,8	7,0	0,2	-6,6
8.	Чернівецька область	2,6	2,6	5,2	2,6

Джерело: уточнено та доповнено [1].

Проте, можемо також спостерігати і позитивну тенденцію до збільшення фінансових надходжень в таких регіонах, як Закарпатська, Львівська та Чернівецька області. Їх сукупний приріст склав в I кварталі 2023 р, в порівнянні з аналогічним періодом 2021 р. 30,4 млн. грн. (на 58,2 %). Так, Житомирська область сплатила на 20 % податків більше ніж за аналогічний період у ковідний 2021 рік. Така тенденція має своє пояснення територіальною віддаленістю від зони безпосередніх бойових дій. Отже, маємо таку невтішну статистику сучасного стану туристичної індустрії України на сьогодні.

Отже, варто зазначити, що розвиток туризму включає створення привабливого туристичного продукту, розвиток і покращення туристичної інфраструктури, збільшення інвестицій, формування та підсилення іміджу регіону, а також прийняття рішень з урбаністичного дизайну та стратегій просування. Для кожного з цих аспектів потрібна надійна інформація, яка базується на аналізі статистичних даних та кількісних показниках. А також найголовнішим фактором є безпека потенційного туриста.

Список використаних джерел:

1. Туристична статистика України: динаміка податкових надходжень по регіонах. ДАРТ: веб-сайт. URL: <https://www.tourism.gov.ua/blog/turistichna-statistika-ukrayini-dinamika-podatkovih-nadhodzhen-po-regionah>. (дата звернення: 18.04.2024).
2. Державна служба статистики України. Держстат: веб-сайт. URL: <https://stat.gov.ua/uk/node/361> (дата звернення: 18.04.2024).